

Verslag: The Diaspora Talk – Wi Na Wan

Datum: 22 maart 2025

Locatie: Marriott Hotel, Den Haag

Organisatie: Diaspora Instituut Nederland (DIN)

1. Inleiding

Op zaterdag 22 maart 2025 vond in het Marriott Hotel in Den Haag het seminar *The Diaspora Talk – Wi Na Wan* plaats. Het evenement werd georganiseerd door het Diaspora Instituut Nederland (DIN), met als doel de stem van de diaspora te bundelen en richting te geven aan toekomstig diaspora-beleid. Onder leiding van dagvoorzitter Tina Jakoeb kwamen prominente sprekers, vertegenwoordigers van politieke partijen en betrokken burgers bijeen om met elkaar in gesprek te gaan over onderwerpen als dubbele nationaliteit, diaspora-zaken en de bijdrage van de diaspora aan de ontwikkeling van Suriname.

DIN, vertegenwoordigd door voorzitter Drs. John G.A. Brewster, penningmeester Ranjan Akloe en secretaris Uriël Sabajo, benadrukte dat deze bijeenkomst onderdeel is van een bredere strategie om te komen tot beleidsvoorstellen die gedragen worden door de diaspora zelf. De input van deze middag zal worden verwerkt in een document dat aangeboden wordt aan beleidsmakers in Suriname. Om dit te realiseren roept DIN deelnemers en belangstellenden op om online hun bijdrage te leveren via het formulier op www.diasporainstituutnederland.nl, waar zij kunnen reageren op de drie centrale vragen en stellingen die tijdens het seminar zijn besproken.

2. De bijdrage van president Santokhi

Na het Surinaams volkslied, gezongen door Lorainne Berggraaf, werd het inhoudelijke programma afgetrapt met een videoboodschap van de president van de Republiek Suriname, Zijne Excellentie Chandrikapersad Santokhi.

In zijn toespraak richtte de president zich rechtstreeks tot de diaspora. Hij benadrukte dat Suriname niet alleen draait op grondstoffen en natuurlijke rijkdom, maar vooral op mensen. "We zijn één volk in twee samenlevingen," sprak hij. "In Suriname wonen 600.000 mensen; in Nederland meer dan 350.000 mensen met Surinaamse wortels. De grote vraag is: hoe kunnen we deze menselijke hulpbronnen mobiliseren in alle sectoren?"

Volgens de president liggen de kansen zowel in Suriname als in Nederland. Door gebruik te maken van moderne technologie hoeft men niet eens fysiek aanwezig te zijn om te kunnen bijdragen. Sectoren als advocatuur, architectuur en de medische wereld lenen zich uitstekend voor kennisdeling op afstand. Hij riep op tot het oprichten van instituten, het vormen van netwerken, en het beschikbaar stellen van kenniskapitaal – bijvoorbeeld door investeringen in onroerend goed of het opzetten van bedrijfspartnerschappen.

Santokhi gaf concrete voorbeelden van succesvolle diaspora-initiatieven, zoals **Vriendenclub Himmat**, die al meer dan 40 jaar lang vrijwillig en zonder formele structuur Suriname ondersteunt, onder meer op medisch gebied. Hij noemde hun betrokkenheid bij ingewikkelde operaties zoals niertransplantaties en openhartchirurgie, en prees hun langdurige inzet. Zulke betrokkenheid is volgens hem onmisbaar bij het herstel van de Surinaamse economie. Hij wees erop dat diaspora-deskundigen inmiddels ook deel uitmaken van het financieel-economisch herstelteam.

Verder benoemde hij het belang van samenwerking op verschillende niveaus: van goederenhulp tot kennisuitwisseling, van toeristische programma's tot het ontwikkelen van afstudeerprojecten tussen diaspora-studenten en Surinaamse instellingen. "We moeten ook de jonge generatie erbij betrekken," benadrukte hij. Hij riep op om concrete kansen te creëren, bijvoorbeeld met speciaal ontwikkelde reismogelijkheden voor jongeren die kortdurend in Suriname willen verblijven en bijdragen aan ontwikkeling.

Tot slot onderstreepte de president dat er stappen worden gezet om investeren in Suriname eenvoudiger te maken. Hij sprak over het afschaffen van visumplicht voor bepaalde doelgroepen, samenwerking tussen onderwijsinstellingen, en mogelijkheden voor diasporaondernemers om Surinaamse producten af te nemen en op buitenlandse markten te brengen.

"Het licht moet aan," zei hij. "En u kunt dat licht helpen aanzetten. Samen kunnen we het verschil maken – niet alleen met woorden, maar met daden."

3. Interactie met het publiek

Na de bijdrage van president Santokhi werd het publiek actief betrokken via een interactief onderdeel. Hoewel de geplande Mentimeter-vragen technisch niet volledig werkten, ging dagvoorzitter Tina Jakoeb in gesprek met aanwezigen in de zaal over enkele kernvragen die centraal stonden in het programma.

Een eerste vraag was: **"Heeft Suriname de diaspora nodig?"**

Hierop volgden diverse reacties vanuit de zaal. Verschillende deelnemers benadrukten dat de diaspora al decennialang een cruciale bijdrage levert, maar dat deze betrokkenheid te vaak als vanzelfsprekend wordt gezien. Een spreker stelde: *"Wij zijn geen aanvulling, wij zijn onderdeel van het geheel. Suriname moet leren de diaspora te zien als gelijkwaardige partner."*

Er werd gesproken over het belang van wederkerigheid, eerlijk beleid en fiscale faciliteiten. Iemand uit de zaal stelde: *"Het is ronduit schandelijk wat diaspora betaalt om iets te betekenen voor hun land. Wat in Nederland voor een fractie van het geld kan, kost in Suriname veel meer."*

Ik pleit voor lagere tarieven en meer fiscale ruimte voor diaspora die willen bijdragen."

Een ander aanwezige benadrukte de noodzaak van huisvesting en toegankelijke leningen voor terugkeerders. *"Kijk naar Marokko. Daar is er beleid ter ondersteuning van terugkeerders, met onder meer huisvestingssteun en financiële regelingen. Suriname moet niet achterblijven,"* aldus een deelnemer met tientallen jaren ervaring in ontwikkelingswerk.

De tweede vraag luidde: **"Welke punten moeten zeker in diaspora-beleid worden opgenomen?"**

Het publiek noemde onder meer:

- ⇒ Structurele samenwerking in onderwijs, zorg en ondernemerschap.
- ⇒ Eerlijke en transparante regelingen voor terugkeer.
- ⇒ Een heldere visie op de rol van diaspora in nationale ontwikkeling.
- ⇒ Lagere invoerrechten, snellere procedures en fiscale regelingen.

Een deelnemer uit België, die zelf recent was teruggekeerd naar Suriname, deelde een persoonlijke ervaring over de moeilijkheden en financiële valkuilen die ze tegenkwam. Ze sprak openhartig over de kloof tussen idealisme en de dagelijkse realiteit in Suriname, en pleitte voor betere bescherming van diaspora die bereid zijn zich opnieuw in het land te vestigen. Een andere aanwezige voegde daaraan toe: *"Ik voel me nog steeds verbonden met Suriname, maar het Suriname van mijn grootouders voelt niet als het Suriname van vandaag. Dat gat moeten we overbruggen, met beleid én vertrouwen."*

4. Inhoudelijke bijdrage – Staatsrechtsgeleerde Hugo Fernandes Mendes

Na de eerste interactieve ronde met het publiek werd het woord gegeven aan **Hugo Fernandes Mendes**, staatsrechtsgeleerde en expert op het gebied van nationaliteitsrecht. In zijn bijdrage nam hij de zaal mee in de historische en juridische achtergrond van de nationaliteitsproblematiek tussen Nederland en Suriname.

Fernandes Mendes begon met een terugblik op het ontstaan van het nationaliteitsrecht in Nederland, dat al vóór de oprichting van het Koninkrijk bestond. Zo verwees hij naar de staatsregeling van de Bataafse Republiek, waarin al werd opgenomen dat inwoners van koloniën zoals Suriname ook onder het Nederlandschap vielen. Dit gegeven heeft vergaande juridische gevolgen gehad voor mensen van Surinaamse afkomst, die lange tijd automatisch de Nederlandse nationaliteit bezaten.

De overdracht van soevereiniteit in 1975 leidde echter tot een breuk. Er werd toen gekozen voor een eenzijdige toepassing van nationaliteitsregels, waarbij veel Surinamers automatisch hun Nederlandschap verloren. Fernandes Mendes benadrukte dat dit geen neutraal proces was: het was een bewuste keuze vanuit beleidsmakers, ingegeven door de wens om een Surinaamse bevolking te vormen die volledig loyaal was aan de nieuwe republiek. Nederland en Suriname kwamen een nationaliteitsverdrag overeen, waarin onder andere werd geregeld dat mensen een keuze konden maken (de zogenoemde ‘optie-regeling’), maar de praktijk bleek complex, onduidelijk en bureaucratisch.

Volgens Fernandes Mendes is het verlies van nationaliteit voor velen nog altijd een open wond. De juridische kaders zijn niet alleen ingewikkeld, maar zorgen ook voor praktische problemen.

Veel mensen uit de diaspora kampen met lange procedures, hoge kosten en onduidelijke regelgeving bij het aanvragen van Surinaams of Nederlands burgerschap. Hij noemde dit een vorm van “juridische verwaarlozing”, waarin beide landen in de praktijk vaak niet actief handelen, waardoor mensen tussen wal en schip vallen.

In zijn analyse wees hij ook op uitzonderingsregels binnen het Nederlandse nationaliteitsrecht.

Zo is het in bepaalde situaties mogelijk om dubbele nationaliteit te behouden – bijvoorbeeld wanneer iemand getrouwd is met een niet-Nederlandse partner, wanneer men op jonge leeftijd migreert, of wanneer men wordt geboren in het land van de nieuwe nationaliteit. Toch blijken deze uitzonderingen in de praktijk nauwelijks toepasbaar of bekend bij burgers.

Fernandes Mendes stelde dat het nationale belang van beide staten gebaat zou zijn bij een heldere, menselijke en moderne benadering van de diaspora. Niet alleen vanwege juridische consistentie, maar vooral om mensen het recht te geven zich verbonden te voelen met beide landen. Volgens hem is de kernvraag niet alleen of dubbele nationaliteit kan, maar of we werkelijk willen dat mensen zich thuis mogen voelen in twee werelden.

Hij sloot af met een oproep aan beleidsmakers en politici om zorgvuldig te kijken naar mogelijke wetswijzigingen en praktische aanpassingen. Daarbij wees hij op de rol van wetgeving, maar ook op de noodzaak tot politieke wil. Het is volgens Fernandes Mendes tijd om de historische en juridische misstanden rondom nationaliteit te erkennen en op te lossen. Dat zou een krachtig gebaar zijn richting een diaspora die, ondanks alles, nog altijd nauw betrokken is bij de toekomst van Suriname.

4. Live bijdrage – One Stop Office (OSO)

Een belangrijk moment in het programma was de live bijdrage van **Orlando Cairo**, voorzitter van het **One Stop Office (OSO)**.

In zijn bijdrage benadrukte hij dat er volop gewerkt wordt aan de realisatie van dit centrale aanspreekpunt voor de diaspora. Het OSO moet een laagdrempelig, professioneel loket worden dat diaspora wereldwijd ondersteunt bij investeringen, terugkeer en samenwerking met Surinaamse instanties. De boodschap sloot naadloos aan bij de eerdere gesprekken in de zaal: de wil om bij te dragen is aanwezig, maar praktische obstakels blijven groot.

Cairo plaatste de ontwikkeling van het OSO in een bredere context. Zo verwees hij naar een recente workshop die eind oktober 2024 in Paramaribo werd georganiseerd door het Diaspora Instituut Suriname (DIS) in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken (BIBIS).

Tijdens deze sessies werd uitgebreid gesproken over de uitdagingen waar de diaspora tegenaan loopt: lange wachttijden, onduidelijke procedures en het steeds weer van het kastje naar de muur gestuurd worden. Het OSO, zo gaf hij aan, is ontworpen als antwoord op precies die problemen.

Het doel is om bureaucratische drempels weg te nemen en informatie te bundelen. Vanuit de sessies in Paramaribo zijn bovendien belangrijke kernwaarden geformuleerd die het fundament vormen van het OSO: deskundigheid, transparantie, duidelijke werkprocessen en digitalisering.

Deze uitgangspunten passen volgens Cairo perfect bij de oproep vanuit de zaal in Den Haag om de relatie tussen diaspora en overheid te professionaliseren.

De boodschap van Cairo werd dan ook goed ontvangen. De aanwezigen bevestigden dat er veel bereidheid is om actief bij te dragen aan de ontwikkeling van Suriname, mits er een helder en betrouwbaar systeem is dat hen daarbij ondersteunt. Het OSO werd gepresenteerd als een belangrijke bouwsteen voor de structurele samenwerking tussen de diaspora en Suriname – niet als abstract idee, maar als concreet en haalbaar instrument dat binnen afzienbare tijd in werking moet treden.

i Voor meer informatie over het One Stop Office, zie de officiële overheidswebsite:

<https://gov.sr/one-stop-office-oplossing-uitdagingen-diaspora>

5. Videoboodschap – Diaspora Homecoming Summit 2025

Na de live bijdrage van het One Stop Office werd een videoboodschap vertoond van Brigitte Wong Tham Soeng, managing partner bij Tabto Group N.V. en voorzitter van de Diaspora Homecoming Summit. Zij kondigde met enthousiasme aan dat de volgende editie van de summit zal plaatsvinden van 24 tot en met 28 oktober 2025 in Paramaribo, Suriname.

In haar boodschap onderstreepte zij het belang van deze summit als ontmoetingsplaats voor diaspora en Surinamers, met als doel wederzijdse inspiratie, kennisdeling en samenwerking. Het centrale thema: *“Iets doen, terugdoen én teruggeven.”* De summit zal een rijk programma bevatten, waaronder bedrijfsbezoeken in Suriname, een inspirerende filmavond, en als afsluiter een feestelijk gala-evenement op de laatste dag.

Daarnaast worden deelnemers ondergedompeld in een veelzijdig inhoudelijk en cultureel

programma. Zo worden er keynote speeches en panelgesprekken gehouden met vooraanstaande experts en leiders die hun visie delen over de toekomst van Suriname en de rol van de diaspora daarin. Ook zijn er interactieve workshops over ondernemerschap, innovatie en maatschappelijke impact, bedoeld om concrete kennis en vaardigheden te versterken. De summit biedt bovendien ruimte voor culturele bijeenkomsten en excursies die de deelnemers opnieuw in contact brengen met hun roots, én exclusieve netwerkbijeenkomsten met lokale en internationale professionals om duurzame verbindingen te smeden. Bijzonder is ook het gezamenlijke initiatief om daadwerkelijk terug te geven aan de gemeenschap. Tijdens deze vijfdaagse summit slaan deelnemers de handen ineen om samen te werken aan een sociaal project met directe impact, waarmee niet alleen gesproken wordt over ontwikkeling, maar ook tastbaar wordt bijgedragen aan vooruitgang in Suriname. Brigitte Wong Tham Soeng nodigde iedereen nadrukkelijk uit om deel te nemen aan deze unieke bijeenkomst. Ze benadrukte dat dit hét moment is voor diaspora om verbinding te maken met Suriname, zowel op professioneel als op persoonlijk niveau. Het gaat niet alleen om ontmoeten, maar ook om bijdragen aan duurzame ontwikkeling.

🔗 Registratie en meer informatie over de Diaspora Homecoming Summit 2025 zijn te vinden op de officiële website:

<https://diaspora-homecoming-suriname.org>

6. Bijdrage – Tweede Kamerlid Faith Bruyning

Na de videoboodschap van Brigitte Wong Tham Soeng nam Tweede Kamerlid Faith Bruyning (NCR) het woord. In een krachtige en persoonlijke bijdrage hield zij de zaal een spiegel voor over de kracht, maar ook de verdeeldheid binnen de diaspora. Bruyning riep op tot samenwerking, gelijkwaardigheid en het durven doorbreken van oude denkpatronen. Volgens haar zijn we als gemeenschap soms nog te veel opgesplitst in losse eilandjes, wat de effectiviteit van onze gezamenlijke inzet ondermijnt: *“De overheid vaart er wel bij als wij verdeeld blijven. We geven daarmee onze kracht uit handen.”*

Ze benadrukte dat echte verandering pas komt als we naar elkaar luisteren, elkaar de ruimte geven en gezamenlijk optrekken. Iedereen in de zaal, zo stelde ze, is een kracht op zichzelf. Maar om echte impact te maken moeten we verder kijken dan individuele verhalen of frustraties. *“We blijven soms hangen in oude pijn, en handelen onbewust nog steeds vanuit wat ons ooit is aangedaan. Pas als we die pijn erkennen maar ons er niet door laten leiden, kunnen we onze kracht écht terugpakken.”*

Bruyning sprak ook over haar rol als woordvoerder Koninkrijksrelaties en jeugdzorg, en de lessen die ze trekt uit politieke ervaringen, onder meer in het toeslagenschandaal. Ze wees op het belang van het hebben van een collectieve stem in het beleid: *“Beleid verandert niet vanzelf.*

Beleid verandert pas als mensen zich organiseren, hun stem laten horen, en het systeem confronteren met de werkelijkheid.”

Ze verwees ook naar het gebrek aan eenheid bij eerdere onderhandelingen tussen diaspora en overheid, wat volgens haar heeft geleid tot gemiste kansen. Terwijl andere gemeenschappen soms wél als blok naar voren treden, blijven wij te vaak steken in interne verdeeldheid.

“Samenkomen is een voorwaarde voor vooruitgang. Niet alleen praten, maar ook bouwen.” Tot slot gaf Faith Bruyning een inspirerende metafoor mee: *“Waarom geloof ik nog in de politiek? Omdat ik zaadjes aan het planten ben voor een boom waar ik misschien nooit in de schaduw van ga zitten, maar de generaties na mij wel.”* Ze spoorde de aanwezigen aan om zichzelf de vraag te stellen: *Wat ga je morgen anders doen? En vooral: wat gaan we morgen sámen anders doen?*

7. Vragenronde uit het publiek

Na de bijdrage van Faith Bruyning volgde een levendige vragenronde, waarbij het publiek de ruimte kreeg om direct vragen en voorstellen voor te leggen aan haar en aan de andere aanwezigen. De vragen varieerden van beleidsmatige voorstellen tot persoonlijke reflecties op de relatie tussen diaspora en Suriname.

Een van de aanwezigen deed een concreet voorstel om de huidige PSA-kaart (Personen van Surinaamse Afkomst) te herzien. Hij stelde voor om, naar voorbeeld van India, een PSO-kaart (Personen van Surinaamse Origine) in te voeren. Daarmee zou het onderscheid tussen nationaliteit en verbondenheid beter gedefinieerd kunnen worden, zonder te verzanden in het juridisch complexe dossier van dubbele nationaliteit. Volgens hem zou dit een praktische en werkbare oplossing kunnen zijn voor de groep diaspora die zich actief wil inzetten voor Suriname, zonder hun Nederlandse nationaliteit te verliezen. Hij wees op de lange wachttijden en omslachtige procedures rond de huidige PSA-aanvragen, en vroeg de aanwezige politici om dit idee onder de aandacht van de Surinaamse regering te brengen.

Een andere vraag ging over de wederzijdse beeldvorming tussen diaspora en Surinamers in Suriname. Een jonge vrouw uit het publiek deelde haar ervaring dat Surinamers in Suriname haar regelmatig zien als iemand uit het "rijke Nederland", terwijl zij zich juist intens betrokken voelt bij haar geboorteland. Ze vroeg: *“Hoe kunnen we die kloof overbruggen? Hoe zorgen we ervoor dat we elkaar beter begrijpen en niet tegenover elkaar komen te staan?”* In reactie hierop werd onderstreept dat het doorbreken van dit wantrouwen begint met open dialoog – in families, in buurten, en op platforms zoals deze bijeenkomst. Alleen door elkaars perspectieven te erkennen, kan er bruggenbouw plaatsvinden.

Een andere aanwezige stelde een vraag over het statuut van het Koninkrijk en de AOWproblematiek. Hij verwees naar wetgeving uit 1954 en vroeg zich af hoe het mogelijk is dat wetgeving die in het verleden Surinamers als Nederlanders erkende, nu niet langer wordt toegepast bij regelingen zoals de AOW. Zijn oproep was helder: *“Hoe kunnen we dit dossier heropenen? En wie in de politiek kan dit opnieuw op de agenda zetten?”* Faith Bruyning erkende de complexiteit van het dossier en benadrukte dat het gaat om een juridisch én politiek vraagstuk dat alleen in gezamenlijkheid – met een heldere strategie en voldoende politieke steun – kan worden aangepakt. Ze nodigde aanwezigen uit om contact met haar op te nemen om samen te kijken hoe dit verder kan worden opgepakt.

Ook was er een vraag over CARICOM-regelgeving en de vermeende vrijstelling van visumplicht voor oorspronkelijke bewoners. Een vrouw vroeg zich af of het waar is dat mensen van inheemse afkomst, volgens internationale verdragen, Suriname visumvrij zouden mogen bezoeken. De reactie hierop was dat dergelijke verhalen wel circuleren, maar dat ze vaak berusten op misverstanden of niet-verankerde aannames. Er werd gepleit voor meer duidelijkheid en heldere informatie vanuit overheden.

De zaal toonde zich betrokken, kritisch én oplossingsgericht. Wat opviel, was dat veel vragen voortkwamen uit een diep gevoel van verbondenheid met Suriname, maar ook uit frustratie over de afstand tussen beleid en praktijk. De oproep van Faith Bruyning om verder te denken dan het individuele verhaal, en te bouwen aan een collectieve aanpak, resoneerde duidelijk in de zaal.

8. Reactie van het Consulaat van Suriname

Voordat het politiek panel van start ging, kreeg de vertegenwoordiger van het **Consulaat van Suriname in Nederland mevrouw Ruth Renfrum** kort het woord om te reageren op de zorgen en vragen die in de zaal leefden. In haar toelichting legde zij uit dat het consulaat zelf

geen zeggenschap heeft over het proces van goedkeuring en beoordeling van documenten; dit traject vindt volledig plaats in Suriname.

Zodra de aanvraag in Suriname is goedgekeurd, ontvangt het consulaat de benodigde gegevens digitaal. Vervolgens vindt binnen enkele dagen de vervaardiging van documenten plaats. Ze erkende dat er soms fouten optreden – zoals verkeerd geplaatste foto's of fouten in namen of geboortedata – maar benadrukte dat dit niet in Nederland, maar in Suriname wordt verwerkt en gecorrigeerd.

Tegelijkertijd kwam vanuit de zaal een kritische reactie van een bezoeker die op persoonlijke titel sprak. Hij wees op langdurige wachttijden van soms twee tot drie jaar, vooral voor mensen die hun aanvraag vanuit Suriname zelf indienen. Volgens hem klopt het beeld dat de doorlooptijd slechts enkele dagen zou zijn, niet met de werkelijkheid die velen ervaren.

De consulaire vertegenwoordiger bevestigde dat er inderdaad knelpunten zijn en dat hierover regelmatig overleg plaatsvindt tussen de consulaire dienst en de verantwoordelijke instanties in Suriname. Ze onderstreepte dat het consulaat binnen zijn mandaat probeert te doen wat mogelijk is, maar dat het systeem als geheel verbetering behoeft.

Met dank voor de toelichting werd deze bijdrage afgesloten en vervolgde dagvoorzitter Tina Jakoeb het programma met de aankondiging van het politiek panel, waarin vertegenwoordigers van diverse Surinaamse politieke partijen hun visie zouden geven op de rol van de diaspora.

10. Politiek Panel – Visie van Surinaamse partijen op de diaspora

Onder leiding van dagvoorzitter Tina Jakoeb kregen vertegenwoordigers van verschillende Surinaamse politieke partijen de ruimte om te reageren op drie centrale vragen:

1. Wat staat er in het partijprogramma over de rol van de diaspora?
2. Hoe staat uw partij tegenover het invoeren van dubbele nationaliteit?
3. Overweegt uw partij een Minister of directoraat voor diaspora-zaken?

De bijdragen lieten een gemengd beeld zien: enerzijds is er brede erkenning van het belang van de diaspora, anderzijds verschillen de partijen in aanpak en ambitie.

De vertegenwoordiger van de Volkspartij Leefbaar Suriname (**VLS**) **Anand Jharap** nam als eerste het woord.

De partij beschouwt de diaspora als een onmisbare schakel in de ontwikkeling van Suriname en verwees naar een uitgebreid projectplan waarin onder meer Nickerie als voorbeeld wordt genoemd voor samenwerking met diaspora-expertise. Over de invoering van dubbele nationaliteit toonde de partij zich positief, mits dit zorgvuldig wordt uitgewerkt en geen nadelige effecten heeft voor Suriname. Wat betreft diaspora-beleid pleitte de VLS voor een goed gecoördineerd beleid, ondergebracht binnen een bestaand ministerie, bijvoorbeeld Buitenlandse Zaken of Economische Zaken, met nadruk op efficiëntie en structuur.

De vertegenwoordiger van **NPS**, **Tahir Mahawat Khan** sloot zich aan bij het belang van diaspora als waardevolle partner, benadrukte zijn wekelijkse contact met de achterban in Suriname en toonde zich positief over de mogelijkheden voor dubbele nationaliteit, mits goed ingebed in bestaande ketens. Een apart ministerie vindt men op dit moment niet nodig; verbetering van bestaande structuren heeft prioriteit.

De bijdrage namens de Vooruitstrevende Hervormingspartij (**VHP**) werd verzorgd door **Henk Lalji**, ondervoorzitter van VHP-Nederland. In zijn betoog stond de noodzaak van structurele samenwerking tussen de diaspora en Suriname centraal. Hij benadrukte dat de VHP structurele samenwerking tussen diaspora en moederland niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk

acht. In lijn met het partijprogramma presenteerde hij verschillende beleidsvoorstellen, waaronder de invoering van dubbele nationaliteit om de betrokkenheid van diaspora-

Surinamers te vergroten, het instellen van een jaarlijkse Diaspora Dag als platform voor samenwerking, en de oprichting van een Ministerie voor Diaspora-zaken om investeringen en beleidsvorming te stroomlijnen.

Ten aanzien van de drie centrale vragen van het seminar was Lalji duidelijk: de diaspora is een cruciale partner in het realiseren van duurzame ontwikkeling in Suriname; de VHP is onverkort voorstander van de invoering van dubbele nationaliteit; en de oprichting van een apart ministerie voor diaspora-zaken wordt noodzakelijk geacht om samenwerking en betrokkenheid structureel vorm te geven.

De vertegenwoordiger van **DOE/A20/PRO Steven Alfaisi** benadrukte in zijn bijdrage het belang van concrete verbindingen tussen de diaspora en Suriname. Volgens DOE/A20/PRO is succesvolle samenwerking alleen mogelijk als er sprake is van gelijkwaardige voorwaarden voor mensen die willen terugkeren, investeren of een bijdrage willen leveren aan de ontwikkeling van Suriname. Dat betekent: betere coördinatie, heldere faciliteiten en transparante procedures.

Met betrekking tot de drie centrale vragen werd duidelijk gesteld dat Surinamers bereid moeten zijn bruggen te bouwen – tussen diaspora en Suriname – en niet moeten blijven hangen in verdeeldheid of tegenstellingen. De partij erkent de gevoeligheden rondom dubbele nationaliteit, maar is niet principieel tegen. Wel worden daar voorwaarden aan verbonden, waarbij de nadruk ligt op affiniteit met het moederland en oprechte betrokkenheid bij de toekomst van Suriname. Er moet sprake zijn van een verbondenheid die verder gaat dan formele papieren; het gaat om samenwerken, elkaar versterken en gezamenlijk vooruitgang boeken.

De huidige Wet Personen van Surinaamse Afkomst (PSA) wordt als ontoereikend beschouwd. In plaats van deze wet als eindpunt te zien, pleit DOE/A20 ervoor om de relevante voorstellen rond dubbele nationaliteit hierin op te nemen. Een nieuw ministerie voor diaspora-zaken wordt niet nodig geacht. In plaats daarvan zou een goed ingericht directoraat of “one stop shop” binnen een bestaand ministerie al veel kunnen betekenen. Als men dit goed organiseert, kan dat wonderen verrichten. Ook werd benadrukt dat er beter gekeken moet worden naar de bestaande Toescheidingsovereenkomst, zodat rechten, plichten en kansen tussen Nederland en Suriname helder zijn en beter op elkaar aansluiten.

De bijdrage van de Nationale Democratische Partij (**NDP Ricardo Panka**) volgde aansluitend. Vanuit hoofdstuk 11 van het verkiezingsprogramma – dat ingaat op internationale betrekkingen en buitenlands beleid – werd benadrukt dat de NDP zich inzet om de betrokkenheid van personen van Surinaamse afkomst in het buitenland te vergroten. De partij spreekt niet over ‘diaspora’, maar over ‘Surinamers’, ongeacht waar zij zich bevinden. Deze benadering weerspiegelt de visie van de partij dat afkomst en verbondenheid belangrijker zijn dan geografische grenzen.

De NDP wil toewerken naar een nationaal beleid dat gericht is op het faciliteren van investeringen en het benutten van de expertise van Surinamers in het buitenland. Daarbij wordt gedacht aan het vergroten van de beschikbaarheid van diensten, het toegankelijker maken van investeringsmogelijkheden en het opzetten van een nationaal platform om samenwerking te stimuleren. Dit platform moet ook een rol spelen in het ondersteunen van Surinamers op zakelijk en cultureel vlak.

In het verkiezingsprogramma staat dat de NDP openstaat voor het oprichten van een specifiek instituut of een directoraat om bureaucratische obstakels te verminderen. Hiermee wil men concrete ondersteuning bieden aan Surinamers die willen bijdragen aan de ontwikkeling van het land. Wat betreft de discussie rond dubbele nationaliteit is de partij genuanceerd. De NDP erkent dat er voor- en nadelen aan verbonden zijn en spreekt zich daarom op dit moment niet ondubbelzinnig uit voor of tegen. Daarbij speelt ook mee dat zowel de Surinaamse als de Nederlandse wetgeving complex is, en dat de huidige Surinaamse Grondwet dubbele nationaliteit niet toestaat. De partij heeft dit juridisch knelpunt deels weten op te vangen door

het mogelijk te maken dat Surinamers visumvrij naar Suriname kunnen reizen, wat in de praktijk al veel belemmeringen wegneemt.

De partijcombinatie **OPTSU Imran Taus** benadrukte dat diaspora-beleid zich moet richten op alle Surinamers, zowel zij die in Suriname wonen als zij die buiten het grondgebied verblijven, mits zij actief bijdragen aan de ontwikkeling van het land. De diaspora hoort er volgens OPTSU gewoon bij. Hoewel de partij niet positief is over de oprichting van een apart ministerie, vindt ze wel dat beleid diaspora actief moet betrekken, zeker wanneer het gaat om investeringen. Surinamers in het buitenland die willen investeren, moeten volgens OPTSU dezelfde voordelen krijgen als multinationals.

Dubbele nationaliteit blijft voor de partij een lastig onderwerp. OPTSU wil graag eenheid onder alle Surinamers, maar wijst erop dat het toekennen van dubbele nationaliteit ook stemrecht impliceert. Omdat beleid voor de ontwikkeling van Suriname volgens OPTSU niet bepaald moet worden door mensen die niet in het land wonen, is de partij geen voorstander van dubbele nationaliteit. Tegelijkertijd wil OPTSU wel alles in het werk stellen om de Surinaamse diaspora actief te betrekken bij de ontwikkeling van het land.

Vanuit de **ABOP Eric Brunswijk** werd benadrukt dat consulaire diensten buiten Suriname versterkt moeten worden, zodat de gemeenschap zich beter gehoord en ondersteund voelt. Wat betreft dubbele nationaliteit toonde de partij zich terughoudend, maar genuanceerd. De ABOP was mede- initiatiefnemer van de Wet Personen van Surinaamse Afkomst (PSA) en heeft actief bijgedragen aan de onderbouwing ervan. Hoewel de uitvoering nog verbeterd kan worden, vindt de partij dat dit in samenwerking met de diaspora moet gebeuren. Tegelijkertijd wees men erop dat dubbele nationaliteit in Nederland wettelijk niet is toegestaan, met slechts enkele uitzonderingen. Daarom is volgens de ABOP breed maatschappelijk draagvlak nodig om verdere stappen te kunnen zetten. Over een ministerie voor diaspora-zaken is de partij afwachtend, met als argument dat eerst het bestaande overheidsapparaat efficiënter ingericht moet worden voordat nieuwe structuren worden toegevoegd.

Tijdens het panel kwamen ook kritische vragen uit de zaal aan bod. Onder andere over langdurige bureaucratische procedures, het gebrek aan erkenning voor Surinamers in het buitenland, de moeizame aanvraagprocessen voor PSA-kaarten en visums, en het ontbreken van duidelijke loketten. Verschillende vertegenwoordigers erkenden deze knelpunten en beloofden ze mee te nemen in hun verdere politieke werk.

Een vertegenwoordiger van het **Ondernemershuis Paramaribo** benadrukte dat Suriname de komende jaren duizenden banen te bieden heeft, mede dankzij ontwikkelingen in de olie- en gassector. Zij stelde de vraag: *“Wat doen politieke partijen concreet om jonge professionals en ondernemers uit de diaspora te stimuleren zich te vestigen in Suriname?”* De reacties op deze vraag varieerden van voorstellen voor betere fiscale kaders tot het opzetten van platforms voor kennisuitwisseling en digitale dienstverlening.

In de bijdragen klonk overduidelijk de oproep door: beleid moet niet bij woorden blijven, maar vertaald worden naar werkbare structuren. De wil tot samenwerking is er, maar de kloof tussen droom en uitvoering moet worden gedicht met heldere plannen, politieke daadkracht en vertrouwen in de kracht van de diaspora.

11. Oproep voor de toekomstige generatie – bijdrage van Lorraine Berggraaf

Vlak voordat de sessie werd afgesloten, kreeg **Lorraine Berggraaf**, zelfstandig ondernemer en maatschappelijk betrokken lid van de diaspora, nog kort het woord. Haar boodschap was helder en doordrongen van urgentie: het is tijd om de jongeren écht centraal te stellen.

Ze uitte haar teleurstelling over het lage aantal jonge aanwezigen in de zaal. *“Op één hand te tellen,”* merkte ze op. Dat is pijnlijk, vond ze, want het zijn juist de jongeren – in Nederland én Suriname – die de brug naar de toekomst vormen. Volgens haar worden er al jaren gesprekken gevoerd over jongeren, maar wordt er nog te weinig mét hen gepraat of geïnvesteerd in hun potentieel.

Berggraaf pleitte voor het opzetten van een jongerenplatform, speciaal gericht op educatie, ondernemerschap en digitale vaardigheden. Ze riep op om socialmedia-campagnes en masterclasses gratis aan te bieden, niet omdat jongeren niets kunnen betalen, maar omdat het een investering is in toekomstig leiderschap. Mentorschap, netwerken en sociale ondernemingen moeten worden gestimuleerd, en daarbij moet ook ruimte zijn voor financiering vanuit fondsen die samenwerking tussen diaspora en Surinaamse jongeren bevorderen.

Zij richtte zich expliciet tot de aanwezige politieke partijen: *“Waar was jullie visie op ondernemerschap in dit debat? We hebben het gehad over olie en gas, maar Suriname is ook de moeder van de Amazone. Waar blijven de investeringen in duurzaamheid, ecologie en jongeren die lokaal het verschil willen maken?”*

Berggraaf benadrukte dat jongeren in Suriname snakken naar samenwerking, begeleiding en kansen – en dat de Surinaamse diaspora in Nederland daarin een krachtige partner kan zijn. Ze waarschuwde dat als er alleen wordt gedacht in termen van banen en economische groei, zonder te investeren in de sociale en ecologische veerkracht van het land, de toekomst van Suriname wordt uitgehold. *“We moeten investeren in de ziel die Suriname nog steeds heeft,”* besloot ze. Een oproep die bleef hangen – niet alleen als afsluiting van een inspirerende middag, maar als begin van een nieuwe verantwoordelijkheid.

12. Dankwoord en afsluiting

Aan het einde van de bijeenkomst sprak **dagvoorzitter Tina Jakoeb** haar dank uit aan alle aanwezigen – in de zaal én online – voor hun komst, betrokkenheid en actieve deelname. Ze bedankte in het bijzonder de sprekers, panelleden en vrijwilligers die hebben bijgedragen aan het welslagen van deze middag. Daarna droeg zij het woord over aan de voorzitter van DIN. **Drs. John G.A. Brewster**, voorzitter van het Diaspora Instituut Nederland, sloot de dag af met een reflectie én een oproep. Hij benadrukte dat deze bijeenkomst geen eenmalig moment is, maar een bouwsteen voor een bredere beweging. *“We gaan verder,”* zei hij, *“en we doen dat niet alleen. We willen met u aan tafel blijven – om plannen uit te werken, verbindingen te leggen en vooral: om gezamenlijk op te trekken richting de toekomst van Suriname.”*

Hij verwees naar de voorstellen, inzichten en contacten die deze middag zijn gedeeld, en riep aanwezigen op om mee te doen aan het vervolg. Daarbij kondigde hij aan dat DIN graag met betrokkenen verder in gesprek wil over onder meer het diaspora-beleid, de rol van jongeren, het OSO-initiatief en de voorbereiding op de Diaspora Homecoming Summit.

Voor iedereen die betrokken wil blijven, zich wil aanmelden of input wil geven, is meer informatie te vinden op de officiële website van DIN:

<https://www.diasporainstituutnederland.nl/>

Email: info@diasporainstituutnederland.nl

